

Viorica RĂILEANU
Institutul de Filologie
(Chişinău)

**FORMAREA ANTROPONIMELOR: SUFIXUL
GRECESC *-ACHE (-ACHI)***

Abstract

The Romanian language has always been in a dynamic process of linguistic interference, favored by the geographical, political, economic, cultural context.

Besides words, the Romanian language borrowed suffixes. One of them is the suffix *-ache (-achi)*, which is of Greek origin. In the original language it formed only diminutives, especially from first names. Due to imposed strategies and family traditions, this suffix has experienced a period of prosperity throughout the Greek rule. During the evolution of our literary language it marked a separate period of Greek influence. Today the suffix *-ache (-achi)* doesn't form new derivatives, but it is found in ready formations, namely in last names.

Keywords: linguistic interference, Greek influence, denominative system, last name, suffix, antroponymic derivatives.

Limba română s-a aflat dintotdeauna într-un dinamic proces de interferență lingvistică, favorizat de contextul geografic, politic, economic, cultural ș.a. Fără a împieta asupra caracterului său romanic, idiomurile vecine, și nu numai, i-au împrumutat cu generozitate, în primul rând, cuvinte, lexicul dovedindu-se compartimentul cel mai deschis, mai penetrabil al limbii. În lucrarea *Încercare asupra fondului principal lexical al limbii române*, Al. Graur arată că fondul principal al limbii române, după origine, are următoarea componență: latine: 58,21%; slave: 21,49%; formate în românește din elemente latine: 2,11%, formate în românește de elemente slave: 0,14%; necunoscute: 4,65%; „internaționale”: 5,85%; maghiare: 2,26%; autohtone (comune cu albaneza): 1,69%; grecești: 1,27%. Cuvintele de origine franceză, engleză, turcă și cele de origine onomatopeică, în statistica făcută de Al. Graur, alcătuiesc toate sub 1% [1, p. 59].

În acest context, influențele exercitate de limba greacă, pe parcursul întregii sale evoluții, sunt considerabile. Conform principiului „etimologiei directe” [2, p. 66-67], cuvintele eline (vechi grecești) intrate în română prin latină nu pot fi considerate împrumuturi grecești propriu-zise. Ele și-au modificat forma, uneori și sensul, și au fost moștenite de română nemijlocit din limba-sursă, latina. Abia în perioada feudalismului timpuriu, dominată de cultura Bizanțului, grecismele bizantine sunt termeni împrumutați direct [3; 4, p. 244]. Și în cazul acestora însă se impune circumspecție, deoarece majoritatea presupun (cel puțin fonetic) un intermediar slav. Bizantinismelor directe (numite

și influențe din mediogreacă) li se adaugă, într-o a treia perioadă, cuvintele din greaca modernă (neogreacă), acestea fiind, fără îndoială, majoritare și, indiferent de poziția lor în vocabularul limbii române contemporane, edificatoare pentru influența greacă în general. Cercetătorii le grupează în antefanariote, fanariote și postfanariote (neologice) [5, p. 11], dar această clasificare nu este relevantă pentru studiul pe care îl propunem, pentru că noi avem un alt obiectiv și anume depistarea sufixelor de origine greacă care au stat la baza creării antroponimelor românești. Aceste sufixe vor forma aria preocupărilor noastre în lucrarea de față, deoarece antroponomia, alături de lexicul comun, s-a dovedit la fel de permeabilă oricăror influențe străine din tendința de înnoire a sistemului denominativ. Astfel, antroponomia fiecărui popor modern, inclusiv cel românesc, se caracterizează printr-un aspect heteroclit. Atestăm în nomenclatorul onomastic atât prenume și nume de familie specifice românești, cât și prenume și nume de familie de origine neromânească, dar care fac parte integrantă din tezaurul onomastic al Republicii Moldova.

De-a lungul timpului, influența grecească în domeniul antroponimic românesc s-a manifestat direct și masiv, în două etape. Prima etapă, una foarte veche, o putem pune la „începutul vieții noastre de Stat”. Fondul onomastic grecesc, din această perioadă, a dat nume femeiești ca: *Antimia*, *Axana*, *Axinia*, *Chira* (< *Chir* „domn”), de unde *Chirața* „doamna”, *Despina* (*Despa*) „stăpâna”, *Dochia*, *Frăsina* (< *Eufrosina*), mai târziu *Frosa*, *Irina*, *Nastasia* (< *Anastasia* „învier”), *Odochia* (< *Evdochia*, amputându-se partea de la început), *Safta* (< *Elisabeta*; *Ilisافتا*). [6, p. 15] În acest lot vechi grecesc mai trebuie incluse și numele bărbătești, nume ale sfinților sau martirilor creștini: *Acachie*, *Agapie*, *Alexandru*, *Amfilohie*, *Anastasie*, *Anatolie*, *Andronic*, *Antim*, *Antonie* (devenit *Andonie*), *Atanasie*, *Eftemie*, *Eusebiu*, *Eustatie*, *Evghenie*, *Filimon*, *Filip*, *Grigorie*, *Hrizea* (*Hrizică* și *Rizea*), *Macarie*, *Neofit*, *Nestor*, *Nichifor*, *Timotei*, *Zinon*, *Zosima* etc. Unele dintre acestea au venit de la călugări: *Atanasie* „nemuritorul”, a devenit simplu *Tănase*, *Aristarh* (devenit *Alistar*), *Axente* (devenit *Acsintie*), *Chariton* (devenit *Ariton*), *Dosoftei*, *Eftimie* (devenit *Iftenie*), *Efrim* (devenit *Ifrim*), *Fotin* (devenit *Fotea*), *Galaction* (devenit *Galanton*), *Onofrei* (devine *Onufrie*), *Ptolomei*, *Rălion* (*Ilarion*), *Serafim*, *Silivestru* (și *Solovăstru*), *Terențiu* (devenit *Terente*) etc. [6, p. 15; 7, p. 30] Multe nume preluate sunt compuse cu numele lui *Christos*, numite și teonime: *Christodor*, *Christodul*, *Christofor* sau cu numele lui *Dumnezeu* (< *gr. Theos*) *Theodor*, *Theodul*, *Theofan*, *Theofil*, *Theofilact*, *Theofor*, *Teohari*. Toate aceste nume au fost incluse ulterior în calendarul bisericii ortodoxe.

Cea de-a doua etapă este reprezentată de nume mai noi. Imigranții greci au adus în Moldova și Țara Românească mai mult nume grecești moderne, formate din nume calendaristice precum: *Iorga* și *Iordachi* (< *Gheorghe*), *Iani* și *Ene* (< *Ioan*), *Mihali* (< *Mihail*) [8, p. XLVI], precum și *Dima* din *Dimitrie*, *Scarlat*, *Stamati*, *Panait*, *Paraschiva* (= *Parasca*), *Casandra*. [7, p. 30] Nume laice neogrecești sunt puține: *Chera*, *Chirața*, *Dește*, *Frangu*, *Iamandi*, *Mahera*, *Marghiol*, *Matraca*, *Moscu*, *Pantazi*, *Zisu* etc. [8, p. XLVI] Aceste nume au rezistat, datorită prezenței fanarioților¹ pe teritoriul țării noastre. Anume în epoca domniei fanarioților, o dată cu materialul antroponimic grecesc, în limbă se impun, încetul cu încetul, dintr-un cerc restrâns de inițiați în limba greacă,

¹ Greci nobili, originari din Fanar (mahala din Constantinopol); domn al uneia din țările românești, între 1716 și 1821, de origine greacă din Fanar.

în pături tot mai largi de vorbitori, anumite sufixe cu caracter productiv, evocând în mare măsură numele proprii. Este vorba de sufixul grec masculin *-άκης*, înrudit cu hipocoristicul *-άκι*. Acest sufix forma în limba de origine doar diminutive, în special de la prenume, *Papadachi* (în grecește „popic”). Derivatele cu acest sufix au fost preluate de limba română direct din neogreacă, la începutul secolului al XVIII-lea.

Astfel, pe lângă sufixele tradiționale, tipice onomasticii românești, mai frecvent utilizate în derivare: *-escu* sau *-eanu*, a fost întărit și sufixul *-ache*¹.

În antroponimia românească erau folosite simultan două forme ale sufixului amintit: *-ache* și *-achi* (*-achi* este de fapt grecescul *-άκης*, *-άκι*, pe când *-ache* ar putea fi o adaptare românească) și sunt întâlnite deopotrivă atât în componența unor nume *Costachi*, *Dumitrachi*, *Filipache*, *Gheorgache*, *Ianachi*, *Iordachi*, *Petrachi*, cât și a unor prenume². În prenume totuși evocă un grad mai ridicat de familiaritate, care poate produce efecte comice.

Numele formate cu *-ache* (*-achi*) au fost folosite în ambele principate române, Moldova și Muntenia: *Anghelache*, logofăt în Țara Românească (a. 1754), răzeș în Moldova (1712), vornic în Moldova (1731), fiul logofătului Mihai din Târgoviște (1714), moșan în Moldova (1747); *Balasache Iordache*, paharnic în Țara Românească (1801); *Bădălache* Ioachim, negustor din Făgăraș (1806); *Covachi*, ciobotar, țigan rob în Moldova (1821), *Govachi* Ion, clăcaș în Oltenia (1828); *Dumitrache*, din toate regiunile țării cu diverse ocupații, în special ranguri boierești; *Enache* la fel; *Fotache*, zugrav la biserica Crainici din Mehedinți (1818); *Iacovache*, cârciumar (1798), vameș (1661); *Petrache*, băcan, cântăreț etc., *Stăvărache*, cojocar, ctitor; *Vasilache*: preot în Făgăraș (1763), mare postelnic în Țara Românească (1676). [9, p. 123] În lista derivatelor cu *-ache* (*-achi*) găsim reprezentate mai toate categoriile sociale. Totuși, la început, majoritatea purtătorilor făceau parte din rândul elitelor și denumeau ranguri boierești ca logofăt, stolnic, vornic, medelnicer, cămăraș, paharnic și altele, abia în secolul al XIX-lea derivatele cu *-ache* (*-achi*) pătrund, prin modă, ca adaos la prenume, în pătura de jos la orașe și la sate³.

Cercetând documentele istorice dintre anii 1600 și 1850, în special *Letopiseșele* publicate de Mihail Kogălniceanu⁴, documentele lui Nicolae Iorga⁵, se poate observa cu ușurință marea productivitate a lui *-ache* (*-achi*).

¹ Zizi Ștefănescu-Goangă a publicat un articol monografic în *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, v. III, 1962, unde a întreprins o prezentare detaliată a sufixului.

² Astăzi în nomenclatorul oficial sunt atestate doar două persoane cu prenumele *Costache*, alte prenume cu acest sufix nu sunt.

³ Sufixul a rezistat cu această nuanță (diminutivală, dezmiardătoare), mai ales în limba vorbită până aproape de zilele noastre, contrar părerii lui Pușcariu, care afirmă că sufixul nu a pătruns în popor, ci s-a răspândit numai în clasele care au suferit puternic influența grecească – boierii și negustorii.

⁴ Între 1872 și 1874, sub titlul *Cronicile României* sau *Letopiseșele Moldaviei și Valahiei*, M. Kogălniceanu tipărește la București o nouă ediție a operelor cronicarilor, în trei volume.

⁵ N. Iorga, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*. București, în 25 volume (1901-1913).

În evoluția sufixului *-ache* (*-achi*) la derivatele antroponimice putem distinge trei perioade. În prima perioadă, când limba neogreacă devine limba oficială a curții și când însăși civilizația grecească pătrunde mai adânc în Țările Române, imprimând vieții de stat (administrației și jurisdicției), vieții religioase și, parțial vieții intelectuale și sociale, un caracter grecesc tot mai pronunțat, sufixul *-ache* (*-achi*) cunoaște o productivitate foarte mare, fiind legată și de nuanța afectivă, de dezmiardare, de alintare, valoare cu care a venit din limba greacă. Cel botezat *Dumitru*, *Vasile* putea fi alintat *Dumitrache*, *Vasilache* etc., care ulterior au servit ca supranume, iar urmașii, știindu-se coborâtori din acestea, au optat mai târziu să le fie nume de familie. Cunoaștem personalități care au purtat astfel de nume: Veniamin Costache (cărturar și traducător român, Mitropolit al Moldovei), Costachi Conachi (poet moldovean), Manolache Costache Epureanu (om politic ministru și prim-ministru al României), Enache Kogălniceanu (ultimul cronicar al Moldovei), Eudoxiu Hurmuzachi (istoric, politician și patriot roman) etc.

A doua perioadă este marcată odată cu modernizarea occidentală, atunci când fanarioții nu mai sunt puternici, și deci influența grecească scade foarte mult. Pe plan social se observă o schimbare de atitudine față de fanarioți, are loc respingerea grecismelor și a grecilor, care sunt numiți *cochinț* (*cochințe*) (reg., inv.) „poreclă dată de țărani arendașilor greci”; *capră* „poreclă ironică dată grecilor”; (numele de familie atestate astăzi *Capra* (52), *Capră* (34), poate de atunci se trag?); *grecotei* „grec (ironic, peiorativ)”; „... *grecotei cu nas subțire*; / *Toate mutrele acestea sunt pretinse de roman*, / *Toată greco-bulgărima e nepoata lui Traian!* / *Spuma asta-nveninată, astă plebe, ăst gunoi / Să ajung-a fi stăpână și pe țară și pe noi!*” (M. Eminescu, *Scrisoarea a III-a*).

Probabil de atunci ne vin și expresiile: *Două lucruri nu s-au văzut pe lume: cal verde și grec cuminte*; *Se poftesc ca grecii la pușcărie* (se zice când două persoane se poftesc una pe alta, din condescendență, să intre înainte pe ușă); *A se sui Enache la cap* (a se îmbăta); *Enache se pune pe gene* etc.

Astfel, derivatele antroponimice cu sufixul *-ache* (*-achi*) încep să-și piardă vechea valoare de sufix diminutival, hipocoristic. Asistăm la un proces invers celui inițial. Sufixul *-ache* (*-achi*) exprimă acum bațjocura și îi este atașată în mod stabil o conotație ironică. Nu mai este la modă să te cheme *Dumitrache*, *Vasilache*, ba chiar dimpotrivă formațiile cu *-ache* (*-achi*) sunt luate în derâdere.

La formarea valorii depreciative a sufixului au contribuit decisiv conotațiile culturale ale grecismelor, dar și faptul că e vorba de un sufix diminutival, iar diminutivele, după cum știm, dezvoltă adesea, prin contrastul dintre sufix și bază, valori ironice (*scriitorăș*, *doctorăș*). [10]

Evocarea indirectă a unei epoci provine nu doar din ironia diminutivării. Valoarea stilistică a sufixului reiese și din literatură, care a descris-o cu accente comice. În opera literară atestăm o trecere de la numele proprii la numele comune, în special pentru

numele de câini. Aici întâlnim destul de multe derivate cu *-ache*: *Gilibache*, *Fudulache*, *Lupache*, *Parisache*, *Samurache*¹ etc. [11, p. 400]

Rolul lui I. L. Caragiale în păstrarea și în accentuarea nuanțelor ironice ale sufixului în onomastică e infailibil (cert), dacă ne amintim de personajele expresive din comediile dramaturgului. Virtuozitatea lingvistică a lui Caragiale atinge culmi nebănuite, atunci când inventează un nume ca *Trahanache*, *Dandanache*, *Dumitrache*, *Anghelache*, *Tache*, *Lache*, *Mache* etc. [12, p. 196], fiecare dintre ele având o trăsătură dominantă de caracter, ilustrând așadar un tip anume. Predilecția genialului dramaturg român pentru caracterizarea tipologică a personajelor sale literare prin numele acestora, atât de hazlii și de șocante, (care ar putea face „conurență stării civile”, așa cum susține G. Ibrăileanu), se demonstrează prin faptul că scriitorul era un bun cunoscător al limbii grecești, ceea ce i-a permis utilizarea cu un ascuțit simț lingvistic a unor cuvinte românești de origine balcanică, pentru obținerea unor efecte comice cuceritoare. Numele de (Zaharia) *Trahanache*, ca să luăm doar un exemplu, este definitoriu pentru comicul onomastic caragelian. *Trahanache*, vine din termenul grecesc τραχανά(ς) (>*trahana*, cf. *tarhana*), amplificat apoi cu sufixul numelor de familie în *-ache*, care nu se datorează, cred, în exclusivitate, numai înțelesului acestuia: un „aluat frământat cu ouă și redus în firișoare care se bagă în supă”; „aluat nedospit frecat mărunț în palmă sau ras pe răzătoare din care se fac frecăței care se fierb în supă” [conform explicațiilor lui Lazăr Șăineanu], „griș cu lapte”, sugerând faptul că poate fi modelat ușor de către superiorii „de la centru” sau de „enteres”. Cred că autorului nu putea să-i scape o coincidență extraordinară: identitatea secvenței sonore *tra(h)-*, de la începutul cuvântului românesc, cu cea de la începutul cuvintelor grecești τραγί „țap” și τραγέλαφος „(personaj sau lucru) grotesc, ridicol”. [14, p. 135-136] Contemporanii lui Caragiale gustau, cu siguranță, mult mai mult decât noi, în zilele noastre, hazul unor asemenea asocieri subtile de ordin lingvistic.

În epoca contemporană lui Nicolae Iorga frecvența acestor nume a fost atât de mare, încât acesta cerea cu cea mai mare insistență „descostachizarea” și „despetrachizarea” numelor. [6, p. 16]

Interesante sunt judecățile afective și estetice pe care le exprimă Hasdeu, în *Etymologicum Magnum Romaniae*, plin de antipatie față de „dizarmoniosul” *-achi*, căruia îi anticipă destul de corect evoluția: „cel mai uricios din toate sufixele deminutivale, destul de numeroase în limba română, *-achi* și-a trăit traiul; negreșit, el va rămânea pentru totdeauna în istorie, ca o trăsătură incidentală a unei epoci, dar în viul grai se va păstra pe ici, pe colea numai doară la luarea peste picior”.

A treia perioadă, care ajunge până în zilele noastre, este o perioadă neutră. Sufixul *-ache* (*-achi*) în această perioadă încetează să mai fie productiv, se întâlnesc doar vechile

¹ Articolul *Cățelușul Samurache*, publicat de G. I. Tohăneanu în *România literară*, nr. 39, 1992, p. 10, trece în revistă mai multe reflexe literare ale elementului derivativ: pornind de la Grigore Alexandrescu, dar oprindu-se mai ales la Caragiale.

formații care s-au păstrat. Numeroase nume de familie existente azi în nomenclatorul onomastic se prezintă ca derivate cu sufixul diminutival de origine greacă *-ache* (*-achi*).

-ache (cifra reprezintă numărul purtătorilor derivatului atestat):

Postolache – 896	Păvălache – 153	Dănălache – 49	Stăvărache – 20
Vasilache – 744	Mihălache – 151	Malache – 42	Andrunache – 15
Enache – 716	Condorache – 140	Valache – 40	Hurmuzache – 15
Andronache – 510	Frumusache – 108	Borodache – 36	Jelache – 15
Ermurache – 357	Costandache – 95	Molache – 36	Iacobache – 13
Ursache – 305	Tudorache – 90	Prangache – 31	Manalache – 13
Mihalache – 298	Condurache – 67	Spanache – 28	Fotache – 11
Petrache – 278	Costache – 67	Isache – 27	Palache – 11
Manolache – 242	Spînache – 67	Apostolache – 23	
Agache – 219	Danalache – 61	Adamache – 22	
Iordache – 193	Pavalache – 54	Stavarache – 21	

-achi:

Ursachi – 3414	Manolachi – 197	Palachi – 46	Surachi – 17
Postolachi – 3212	Borodachi – 183	Pîrțachi – 45	Andarachi – 14
Vasilachi – 1782	Ianachi – 173	Tanasachi – 40	Matachi – 14
Enachi – 1638	Condurachi – 116	Iacomachi – 38	Hațachiu – 13
Mihalachi – 1497	Isachi – 109	Surachii – 36	Tănăsachi – 13
Andronachi – 1057	Frumuzachi – 106	Tudurachi – 35	Angalachi – 12
Ermurachi – 919	Stavarachi – 103	Ianachii – 32	Chironachi – 12
Agachi – 830	Prangachi – 90	Tachii – 32	Dănălachi – 12
Petrachi – 775	Valachi – 86	Spanachi – 31	Monolachi – 12
Pavalachi – 767	Furmuzachi – 84	Formachi – 30	Palachii – 12
Iordachi – 761	Adamachi – 66	Conachi – 24	Sandulachi – 12
Condorachi – 442	Apostolachi – 65	Molachi – 24	Lascarachi – 11
Malachi – 418	Sandachi – 63	Gurmuzachi – 23	Vasilachi – 11
Frumusachi – 396	Costandachi – 62	Panaidachi – 23	Duplachi – 10
Danalachi – 360	Fotachi – 58	Amilachi – 22	Hurmuzachi – 10
Costachi – 288	Pavalachii – 58	Dumitrachi – 22	Marinachi – 10
Spînachi – 224	Bulachi – 54	Patrachi – 21	Panaitachi – 10
Costandachi – 206	Tudorachi – 51	Iacobachi – 19	Stavrachi – 10
Manalachi – 205	Fîrnachi – 47	Păvălachi – 17	

Deși în limba româna există în majoritatea cazurilor și cuvântul nederivat, totuși în unele situații nu putem avea siguranță că formele citate au fost derivate pe teren românesc. Unele ar putea fi chiar nume grecești, care au servit ca model.

Întâlnim și variante cu *-achie* și *-achii*, care sunt niște variante schimonosite, apărute prin analogie cu sufixele de origine slavă: *Ursachii* – 365, *Postolachii* – 171, *Agachii* – 161, *Enachii* – 154, *Vasilachii* – 143, *Andronachii* – 58, *Petrachii* – 43, *Frumusachii* – 41, *Mihalachii* – 29, *Malachii* – 27, *Duplachii* – 20, *Lachii* – 20, *Ermurachii* – 15, *Iordachii* – 15, *Angalachii* – 13, *Manolachii* – 12, *Bulachii* – 11, *Costachii* – 11, *Gormuzachii* – 10.

Din materialul expus rezultă că *-ache* a derivat în special de la prenume: de la *Apostol* s-a făcut *Apostolache*, de la *Ene* – *Enache*, de la *Tudor* – *Tudorache*, de la *Vasile* – *Vasilache*.

Sufixul *-ache* în antroponimie este asociat și cu alte sufixe:

ache + sufixe diminutive *-ița*: *Iordachița* – 16; *-uță*: *Gachiuța* – 44;

-ache + *-escu*: *Enachescu* – 22, *Iordachescu* – 116.

-ache + *-oae*: *Amihalachioae* – 14.

-ache + sufixele *-enco*, *-ev*, *-eva*, *-evici*: *Macheenco* – 11, *Macheev* – 114, *Macheeva* – 82, *Enachiev* – 49, *Ianachevici* – 24, *Ianachiev* – 19, *Enachieva* – 15, *Ianachieva* – 10.

În afară de aceste nume, mai atestăm o categorie de prescurtări, hipocoristice, de la aceste derivate, foarte mult folosite în perioada de productivitate a sufixului, ca semn al familiarității. Aplicat de regulă la nume calendaristice (el nu apare decât excepțional la nume laice, ca în *Condurachi*, *Stănachi* [8, p. LIV-LV]) de cele mai multe ori din numele de bază nu rămâne decât doar sufixul însoțit de o vocală sau o consoană finală a temei, ceea ce înseamnă că, cu toată sufixația, suntem în fața unor hipocoristice: *Dachi* – 14, *Hachi* – 210, *Lachi* – 229, *Metachi* – 23, *Mitachi* – 86, *Malachi* – 418, *Matache* – 14, *Tachi* – 41, *Tanachi* – 103, *Trachi* – 24 etc. De multe ori nu putem ști, fără o informare mai amănunțită, care e forma completă. Astfel *Lachi* poate fi de la *Anghelachi*, *Apostolachi*, *Mihalachi*, *Manolachi*, *Neculachi*, *Postolachi*, *Vasilachi* etc.; *Mache*, de la *Adamache*, *Gherasimache* (*Gherasimos* „respectabil”), *Onesimache*, *Valsamache*, *Zosimache*; *Mitachi*, formă prescurtată prin sincopa lui *r* de la *Dumitrache*; *Nache*, de la *Antonache*, *Ionache*, *Marinache*; *Pache*, de la *Filipache*; *Rache*, de la *Stavrache*, *Tudorache*, *Zamfirache*; *Sache*, de la *Năstăsache*, *Tănăsache*; *Tachi*, de la *Costachi*, *Panaitachi*; *Trachi*, de la *Dumitrachi*, *Petrachi* etc.

Sufixul *-ache* (*-achi*) a cunoscut o perioadă de productivitate mare în epoca domniei fanarioților, marcând în evoluția limbii noastre literare o perioadă distinctă a influenței grecești. [9, p. 126] Astăzi însă *-ache* nu mai creează derivate noi, dar îl atestăm, cu o valoare neutră, în formațiile consacrate, în numele de familie. Uneori mai apare spontan în creații scrise, în stilul familiar, confirmând în esență specializarea sa în „luarea peste picior”. De fapt, tocmai pentru că *-ache* are această valoare ironică și depreciativă, mi se par argumente pentru a prevedea că nu va deveni total neproductiv și nu va dispărea.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Graur Al. *Încercare asupra fondului principal lexical al limbii române*. București, Editura Academiei, 1954.

2. Coteanu Ion, Sala Marius. *Etimologia și limba română. Principii-probleme*. București, Editura Academiei, 1987.
3. Mihăescu Haralambie. *Influența grecească asupra limbii române până în secolul al XV-lea*. București, Editura Academiei, 1966.
4. Ivănescu G. *Istoria limbii române*. Iași, Editura „Junimea”, 1980.
5. Enică Cătălin. *Lexicul de origine turcă și greacă în literatura română modernă și contemporană*. Rezumatul tezei de doctorat. Conducător științific prof. univ. dr. Petru Zugun, 2010. [http://www.uaic.ro/uaic/bin/download/Academic/Doctorate_ianuarie_2010/Enic.Ctlin.pdf, vizitat pe 10 martie 2012]
6. Iorga Nicolae. *Nume de botez la români*. București, 1934.
7. Iustina Burci. *Nicolae Iorga și considerațiile sale despre numele de botez la români*. *Limba Română*. Chișinău, nr. 1-2, anul XXI, 2011, p. 27-34.
8. Constantinescu N. A. *Dicționar onomastic românesc*. București, Editura Academiei R.P.R., 1963.
9. Ștefănescu-Goangă Zizi. *Suffixul -ache*. În: Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română, vol. III. București: Ed. Academiei Republicii Populare Române, 1962.
10. Rodica Zafiu. „*Românache*”, „*străinache*”. [http://www.romlit.ro/romnache_strinache]
11. Pascu G. *Sufixe românești*. București, 1916.
12. Graur Alexandru. *Nume de persoane*. București, Editura științifică, 1965.
13. Șăineanu Lazăr. *Dicționar universal al limbii române*, a treia ediție, 1914; a cincia ediție 1925 și *Dicționarul limbii române*, serie nouă, VI-XIV (M-Z). București: Editura Academiei, 1965-2005.
14. Pârnu Boerescu. *Dificultăți ale etimologiei limbii române: este hahaleră un cuvânt creat de I. L. Caragiale?* În: *Limba Română*. Academia Română, secția de filologie și literatură, 2006, nr. 3-4, p. 133-138.